

Datum: 2020-01-21  
Handläggare: Anita Hedström  
Direktr:   
Diariernr: 2020.003 VON

Vård- och omsorgsnämnden

## Handlingsplan för budget i balans 2020

### Ärendebeskrivning

Pris-/löne- och volymökningar för äldreomsorg och funktionsstöd prognostiseras till cirka 4,5 procent under 2020 varav pris- och löneökningstakten uppskattas till cirka 2,5% och volymökningar till cirka 2%. Nämndens budgettilldelningen möjliggör en nettokostnadsökning om knappt 3% vilket medför att nämnden har ett underskott om cirka 10 mkr inför verksamhetsår 2020 om inga åtgärder genomförs.

Äldreomsorgens kostnader ligger 1,9% högre än rikssnittet vilket motsvarar 9 mkr. Funktionsstöds kostnader ligger i paritet med rikssnittet eller lägre.

Utifrån nationella siffror från 2018 är äldreomsorgens kostnader är 1,9 % (cirka 9 mkr) högre än rikssnittet, medan funktionsstöds kostnader understiger rikets med 4,4 %. Hur siffrorna har förändrats under verksamhetsåret 2019 presenteras preliminärt i juni 2020.

### Förvaltningens yttrande

Nämnden har en budget i balans i ekonomisystemet men det finns budgetposter som behöver åtgärdas för att bli realitet, annars befaras ett underskottet på ca 10 mkr.

Förvaltningen behöver arbeta strukturererat med budgetuppföljning under året för att nå beslutad ram. De största utmaningarna / riskerna finns inom personlig assistans och hemtjänst samt risken för betalningsansvar på sjukhus och behovet av köpa platser. Inom dessa områden behöver åtgärder genomföras.

Antalet budgeterade hemtjänsttimmar har utökats från 32.800 timmar till 34.500 timmar. Men antalet timmar har varit 34.900 timmar i genomsnitt under 2019.

Kön till platser för särskilt boende för äldre har ökat under hösten till runt 45 personer. Det innebär att svårt sjuka personer får gå hem med hemtjänst i stället för en plats på särskilt boende.

Inom personligassistans har en helt ny budgetmodell införts från 2020, som ställer krav på ett nytt sätt att tänka avseende bemanning och planering.

Kösituationen för personer med beslut om LSS-boende är ständigt hög och risken för vite är överhängande.

Vård- och omsorgsnämnden tillfördes under 2019 7,8 mkr för verksamheter som utfördes i Socialnämndens regi, men tillhör vård och omsorgsnämnden. När verksamheterna ska flyttas över 2020 och budgeten beräknas uppgår den verkliga kostnadsnivån till cirka 15 mkr.

<b>För att nå budget i balans föreslås följande åtgärder</b>	<b>Belopp mkr</b>	
	<i>Helår</i>	<i>2020</i>
-Fortsatt besparing på personalkostnader med 1,2 % i enlighet med nämndens handlingsplan för 2019.	-3,5	-3,5
-För att klara budgeten på 34.500 timmar per månad krävs en sänkning av hemtjänsttimmarna med ca 500 timmar per månad (Hemtjänsttimmar augusti-december 2019 = 35 020 timmar)		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Digitala inköp</li> <li>- Tillsyn via kamera, nattetid (ingen utökning av nattpatrull)</li> <li>- Översyn måltidsservice i hemtjänst genom att effektivisera logistiken kring hämtning och lämning av måltid till brukare samt ej erbjuda tillagning av lättare måltider.</li> </ul>	-1,2	-0,8
-Avveckla tjänsten syn och hörselvårdskonsulent som är en 75 % tjänst from 2020-06-01.	-0,4	-0,2
<p>Det är regionen som bär ansvaret för stöd/hjälp med syn och hörselvård. I 5 kap. 7§ SoL regleras socialtjänstens särskilda ansvar för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och leva som andra. Kommunerna har däremot ingen lagstadagad skyldighet att anställa syn- och hörselinstruktörer.</p>		
-Minska köpta platser för personer över 65 år.	-2,0	-1,0
<p>Förändra verksamheten på en av de mindre enheterna för demensvård till att användas för personer med komplexa vårdbehov, nyinsjuknade i avvaktan på behandling, annat boende eller personer som inte kan bo tillsammans med andra äldre i en gruppboende. Platserna kostar ca 5-8 tkr/dygn. I förhållande till en årskostnad i förvaltningens egenregi på cirka 2 tkr/dygn (LSS-boende 590 tkr per år 2018 och Äldreboende 880 tkr per år 2018). Vid hemtagning av den dyraste köpta platsen uppkommer en möjlig besparing om cirka 2,0 mkr vid helårseffekt.</p>		
-Förändring av nattbemanningen på Hagagårdens gruppboenden för personer med demenssjukdom.	-1,2	-0,5
<p>Förändringen genomförs genom att ändra inriktningen på två avdelningar från gruppboende för personer med demenssjukdom till gruppboende för fysiskt sjuka personer.</p>		

-Avsluta förvaltningens kommundoktorrand tjänst (50%) och ersätta tjänsten med en utvecklingsledare som arbetar som med inriktning mot utvecklingen av uppföljning av externa leverantörer

-Personlig assistans  
Budgetföljsamhet mot ny budgetmodell

-Införande av "heltidsresan" och en ny bemanningsorganisation utan ekonomisk kompensation

### **Ökade möjliga intäkter 2020**

Riksdagen har beslutat att åter sonmatning ska räknas som grundläggande behov för personlig assistans från halvårsskiftet 2020.	4,0	2,0
---	-----	-----

Regeringen har beslutat om en satsning på äldre för att motverka ensamhet	2,5	2,5
---	-----	-----

### **Ekonomisk bedömning**

Flera av de föreslagna förändringarna kommer inte att få full effekt under 2020. Effekten av besparingarna beräknas uppgå till 6 mkr 2020. Helårseffekt är beräknad till 8,3 mkr.

Därtill beräknas intäkter till personlig assistans för andning och sonmatning medföra ytterligare intäkter om 2 mkr 2020. Helårseffekt beräknas till 4 mkr. Inklusivt ökade intäkter till personlig assistans uppgår handlingsplanens totala effekt till 8 mkr 2020 och till 12,3 mkr vid helårseffekt.

Därtill har regeringen beslutat om en satsning på äldre för att motverka ensamhet om 610 mkr varav Alingsås kommun beräknas tilldelas cirka 2,5 mkr, vad som krävs i motprestation för att kommunen ska få ta del av pengarna är ännu inte klart. Men sannolikt kan vissa befintliga satsningar för att motverka ensamhet bekostas av statsbidraget vilket kan medföra positiva budgeteffekter 2020.

## **Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden beslutar om att ge förvaltningen i uppdrag att göra förändringar inom följande område.

1. Fortsatt generell besparing på personalkostnaderna med 1,2%
2. Införa digitala inköp
3. Göra en översyn av logistiken och kostnaderna för hämtning och lämning av måltider inom tjänsten måltidsservice i hemtjänsten
4. Avveckling av tjänsten tillagning av lättare måltider inom måltidsservice
5. Avveckla syn och höselvårdskonsulent (75%)
6. En liten enhet för personer med demenssjukdom omvandlas till ett boende för personer med komplexa behov för att minska antal köpta platser
7. Förändra inriktningen på Hagagården och därmed sänka bemanningen nattetid
8. Avveckla kommundoktorrandtjänst (50%)

## **Beslutet ska skickas till**

Handläggare

Anita Hedström  
Förvaltningschef